

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ

КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту
майор внутрішньої служби
_____ Н.С. Калашник
_____._____ 2017 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ ГСЕ.1.1.11

за спеціальністю (053) Психологія

факультет заочного навчання та післядипломної освіти

Робоча програма з навчальної дисципліни «Психологія творчості» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 053 «Психологія» ступеня вищої освіти магістр, за заочною формою навчання.

Розробник: Бойко-Бузиль Юлія Юріївна, професор кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від ____ . ____ . 2017 року № ____

Професор кафедри практичної психології

_____ Ю.Ю. Бойко-Бузиль

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби

Протокол від ____ . ____ . 2017 року № ____

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поняття творчості та психологічне підґрунтя творчої діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки:

Забезпечуючі дисципліни: етнопсихологія, сучасні теорії особистості.

Забезпечувані дисципліни: практична психологія в організаціях та на виробництві, психологічний супровід професійної діяльності в організаціях та на виробництві.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія творчості» є формування системи теоретико-методологічних знань психології творчості, закономірностей творчого процесу, характеристик творчих людей та закономірностей розвитку творчого потенціалу особистості.

Завданнями вивчення дисципліни «Психологія творчості» є:

- сформуванню системи знань про психологію творчості як науку та дисципліну;
- вивчити психологічні теорії та концепції психології творчості;
- опанувати методи діагностики та стимулювання творчих здібностей;
- проаналізувати психологічні особистості творчої особистості;
- визначати та прогнозувати розвиток творчої особистості.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри практичної психології які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою k_ppp@ukr.net.

Структура навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-діагностичні засади психології творчості

Тема 1. Психологічні основи творчості

Творчість як основа буття людини. Поняття про творчість. Зміст та характеристика творчості. Об'єкт та предмет психології творчості. Механізм творчості. Психофізіологія творчості. Типологія творчості. Підходи до вивчення творчості (психогенетичний, соціальний, чуттєво-емоційний, аксіологічний, діяльнісний, мотиваційний, прагматичний). Історія розвитку психологічних уявлень про природу творчості. Концепція креативності Дж. Гілфорда. Концепція креативності Р. Стернберга і Д. Лаверта. Розвиток творчості особистості за теорією С.Д. Максименка. Концепція творчості В.О. Моляко. Концепція механізму творчості В.В. Клименка. Концепція творчості С. Медника. Розвиток творчої особистості за Е. де Боно. Психоаналітична теорія творчості. Гуманістична теорія творчості.

Тема 2. Психологія творчої діяльності та особистості

Творчість як діяльність. Параметри творчої діяльності: суб'єкт творчості, продукт творчості, умови творчого процесу. Основні підсистеми творчої діяльності. Загальна характеристика видів творчості. Детермінанти творчої діяльності. Внутрішні та зовнішні бар'єри творчої діяльності. Поняття про творчий процес. Рівні творчого процесу. Творчий потенціал. Структура

творчого процесу. Поняття про творчу особистість. Творчі здібності. Співвідношення понять: обдарованість, талант, геніальність. Креативність особистості та її характеристика. Чинники, що детермінують креативність. Структура креативності. Творча уява. Мислення і творчість. Мотиви творчої діяльності людини. Типи творчих особистостей. Риси творчих людей. Поняття про творчу унікальність особистості. Вікові особливості проявів. Особливості дитячої творчості. Підліткова та юнацька творчість та її характеристика. Специфіка творчої діяльності людей старшого віку. Статевий диморфізм творчості. Стереотипи та їх вплив на творчий процес.

Тема 3. Методи дослідження та навчання творчості

Дослідження творчості різними психологічними течіями. Загальна характеристика методів дослідження творчої особистості. Тести діагностування дивергентного мислення за Дж. Гілфордом. Теорія дозрівання А. Гезелла. Лонгітюд Л. Термана. Особливості застосування методик дослідження творчих якостей особистості. Методи стимуляції творчої діяльності. Методи розвитку творчого спілкування та творчих рис характеру. Методи активізації та використання індивідуального творчого потенціалу. Методи самопізнання власних особистісних якостей за допомогою самоспостереження. Методи активізації та реалізації творчого досвіду. Методи активізації інтелектуальних процесів. Творчі тренінги. Мистецтво як терапія.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Соціальні та поведінкові науки 05 Спеціальність Психологія 053	Нормативна	
Кількість розділів – 1	Спеціалізація: психолог в організаціях та на виробництві	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90			6-й
		Семестр	
			12-й
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Ступінь вищої освіти: Магістр	Лекції	
			6 год.
		Семінарські	
			4 год.
		Практичні	
			2 год.
		Самостійна робота	
	78 год.		
		Вид контролю:	
			Залік

3. Структура залікового кредиту (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
		л	п	сем	с.р.		л	п	сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Теоретико-діагностичні засади психології творчості										
Тема 1. Психологічні основи творчості						30	2		2	26
Тема 2. Психологія творчої діяльності та особистості						30	2	2		26
Тема 3. Методи дослідження та навчання творчості						30	2	2		26
Разом за розділом 1						90	6	4	2	78
Залік										
Усього годин						90	6	4	2	78

4. Плани семінарських та практичних занять

Розділ 1. Теоретико-діагностичні засади психології творчості

Тема 1. Психологічні основи творчості

Питання до семінарського заняття

1. Психологія творчості як наука та дисципліна
2. Творчість як психічний процес
3. Теорії творчості та концепції креативності

Тема 2. Психологія творчої діяльності та особистості

Завдання до практичного заняття

1. Провести та проаналізувати результати методики на визначення творчого мислення «Значення слів» О.І. Беседіна, І.І. Ліпатова, О.В. Тимченка, В.Б. Шапаря (Яланська С.П. Психологія творчості: навч. посіб. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. – С. 76)
2. Здійснити діагностику особистісної креативності за методикою Є.Є. Тунік (Міщиха Л.П. Психологія творчості. Навч. посіб. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – С. 386-392)
3. Провести та проаналізувати результати методики «Піктограма» (Міщиха Л.П. Психологія творчості. Навч. посіб. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – С. 396-398)

Тема 3. Методи дослідження та навчання творчості

Завдання до практичного заняття

1. Визначити перешкоди на шляху до творчого мислення.
2. Розробити рекомендації щодо подолання стереотипів мислення.
3. Провести вправи спрямовані на розвиток творчих здібностей та якостей.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота передбачає підготовку рефератів, складання словника навчальної дисципліни, розробку тестових завдань та мультимедійних презентацій з тем навчальної дисципліни.

Теми реферативних та інформаційних повідомлень:

1. Творчість як основа буття особистості
2. Особливості розгляду творчої діяльності у зарубіжній та вітчизняній науці
3. Співвідношення понять: талант та геніальність
4. Психофізіологія творчості
5. Типологія творчості
6. Зміст та структура творчої компетентності особистості
7. Вплив гендерної диференціації на прояв творчих здібностей особистості
8. Креативність у контексті міждисциплінарного підходу
9. Фази творчого процесу
10. Фантазія у структурі творчого процесу

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені робочим навчальним планом.

7. Методи навчання та контролю

Словесні методи, інноваційні методи, наочні методи, практичні методи. Поточний, проміжний та підсумковий контроль.

8. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Творчість як основа буття людини
2. Поняття про творчість
3. Зміст та характеристика творчості
4. Об'єкт та предмет психології творчості
5. Механізм творчості
6. Психофізіологія творчості
7. Типологія творчості
8. Підходи до вивчення творчості (психогенетичний, соціальний, чуттєво-емоційний, аксіологічний, діяльнісний, мотиваційний, прагматичний)
9. Історія розвитку психологічних уявлень про природу творчості
10. Концепція креативності Дж. Гілфорда
11. Концепція креативності Р. Стернберга і Д. Лаверта
12. Розвиток творчості особистості за теорією С.Д. Максименка
13. Концепція творчості В.О. Моляко
14. Концепція механізму творчості В.В. Клименка
15. Концепція творчості С. Медника
16. Розвиток творчої особистості за Е. де Боно
17. Психоаналітична теорія творчості
18. Гуманістична теорія творчості
19. Творчість як діяльність
20. Параметри творчої діяльності: суб'єкт творчості, продукт творчості, умови творчого процесу
21. Основні підсистеми творчої діяльності
22. Загальна характеристика видів творчості
23. Детермінанти творчої діяльності

24. Внутрішні та зовнішні бар'єри творчої діяльності
25. Поняття про творчий процес
26. Рівні творчого процесу
27. Творчий потенціал
28. Структура творчого процесу
29. Поняття про творчу особистість
30. Творчі здібності
31. Співвідношення понять: обдарованість, талант, геніальність
32. Креативність особистості та її характеристика
33. Чинники, що детермінують креативність
34. Структура креативності
35. Творча уява
36. Мислення і творчість
37. Мотиви творчої діяльності людини
38. Типи творчих особистостей
39. Риси творчих людей
40. Поняття про творчу унікальність особистості
41. Вікові особливості проявів
42. Особливості дитячої творчості
43. Підліткова та юнацька творчість та її характеристика
44. Специфіка творчої діяльності людей старшого віку
45. Статевий диморфізм творчості
46. Стереотипи та їх вплив на творчий процес
47. Дослідження творчості різними психологічними течіями
48. Загальна характеристика методів дослідження творчої особистості
49. Тести діагностування дивергентного мислення за Дж. Гілфордом
50. Теорія дозрівання А. Гезелла
51. Лонгітюд Л. Термана
52. Особливості застосування методик дослідження творчих якостей особистості
53. Методи стимуляції творчої діяльності
54. Методи розвитку творчого спілкування та творчих рис характеру
55. Методи активізації та використання індивідуального творчого потенціалу
56. Методи самопізнання власних особистісних якостей за допомогою самоспостереження
57. Методи активізації та реалізації творчого досвіду
58. Методи активізації інтелектуальних процесів
59. Творчі тренінги
60. Мистецтво як терапія.

9. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
	Залік	
Max 60%	Max 40%	Max 100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

10. Рекомендована література

Основна

1. Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одарённости. – СПб.: Питер, 2009. – 448 с.
2. Клименко В.В. Психология творчості. Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с.
3. Кривопишина, О.А. Психология творчості: конспект лекцій. – Суми: СумДУ, 2010. – 84 с.
4. Міщиха Л.П. Психология творчості. Навч. посіб. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 448 с.
5. Николаенко Н.Н. Психология творчества. – СПб.: Речь, 2007. – 277 с.
6. Рибалко В.В. Психология розвитку творчої особистості: Навч. посіб. – К.: ІЗМО, 1996. – 312 с.
7. Роменець В. А. Психология творчості: Навч. посіб. – К.: Либідь, 2001. – 288 с.
8. Туриніна О.Л. Психология творчості: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2007. – 160 с.
9. Яланська С. П. Психология творчості: Навч. посіб. – Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. – 180 с.

Додаткова

10. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей. – М., 2002. – 121 с.
11. Никитин Б.П. Ступеньки творчества, или развивающие игры. – М.: Просвещение, 1990. - 90 с.
12. Біла І.М. Психология дитячої творчості. – К.: Фенікс, 2014. – 137 с.
13. Роджественская Н.В., Толшин А.В. Креативность: пути развития и тренинги. – СПб.: Речь, 2006. – 320 с.
14. Зинкевич-Евстстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. Практикум по креативной терапии. – СПб.: Речь, 2003. – 400 с.
15. Клименко В.В. Психологические тесты таланта. – Харьков: Фолио, 1996. – 414 с.
16. Моляко В.А. Психологические проблемы творческой одарённости. – К.:

Ваклер, 1995. – 271 с.

17. Панфилова А.П. Игротехнический менеджмент. – СПб., 2003. – 429 с.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://www.twirpx.com/file/961580/>
2. http://osvita.ua/school/lessons_summary/psychology/43513/
3. <http://studentbooks.com.ua/content/view/1269/51/1/2/>
4. <http://www.klex.ru/3ka>